

DUBEN v zahradě

V tomto období se na zahradě začínají objevovat květy narcisů a tulipánů. Okrasné keře se začínají obalovat novým listím a některé z nich naplno kvetou (zlatice, magnolie). Také je to období prvního sečení trávníku a jeho provzdušnění pomocí speciálních hrábí nebo vertikutátoru. Nastává nejvhodnější doba pro jarní výsadbu okrasných a ovocných rostlin a pro založení trávníků výsevem. Samozřejmostí je udržování nových výsadeb a výsevů v bezpevném stavu, protože díky vyšším teplotám začínají bujně růst plevely.

VERTIKUTACE TRÁVNÍKU

Pokud je trávník zdravý a v dobré kondici, je během roku jeho barva sytě zelená a travní porost je hustý.

Pokud ovšem, obzvláště a hlavně u starších trávníků, dochází ke žloutnutí, a pravidelné přihnojování a zalévání nepomáhá, je vhodná doba provést vertikutaci.



V průběhu roku se v trávníku vytvoří díky zbytkům posekané trávy, plevelům a mechu nepropustná vrstva travní plstě, která brání pronikání vzduchu, vody a živin ke kořenům.

Vertikutace je svislé prořezání travního drnu, které zasahuje do maximální hloubky okolo 3mm. Vhodné období pro provedení je na jaře v březnu až květnu.

Před samotnou pracovní operací je vhodné trávník posekat na nejnižší výšku, dle možností vaší sekačky. Poté provedeme vertikutaci a hmotu, kterou jsme z trávníku odstranili, shrabeme a odvezeme. Po tomto úklidu provedeme přihnojení trávníku.

Díky vertikutaci se živiny, voda a vzduch snadno dostanou přímo ke kořenům a trávník během roku zregeneruje.

Z hlediska mechanizačních prostředků, které lze na vertikutaci použít, jsou pro malé plochy vhodné speciální hrábě, díky kterým trávník vyčesete. Toto nářadí je opravdu vhodné pouze pro menší plochy, protože je tato pracovní operace fyzicky velmi náročná. Pro střední plochy je možné použít elektrické vertikutátory a na plochy velké zvolíme stroje se spalovacím motorem. Samotným pracovním orgánem jsou u elektrických a spalovacích strojů otočné hřídele s volnými či pevnými noži a u jednodušších typů pružinky.

Samozřejmě existuje možnost si na tuto pracovní operaci zavolat zahradnickou firmu, která všechny části operace udělá za vás a vy se nemusíte po zbytek roku starat o uskladnění stroje.

Pravidelně prováděná vertikutace pomáhá udržet trávník v optimálním zdravotním stavu, avšak nelze ji považovat za všelék k odstranění všech nedostatků. Chceme-li, aby trávník plnil dlouhodobě svou funkci, musíme vertikutaci chápat jako součást komplexu opatření.

TVAROVÁNÍ A ŘEZ OVOCNÝCH DŘEVIN

TVAROVÁNÍ A ŘEZ SLIVONÍ

Do skupiny slivoní řadíme švestky, pološvestky, slívy, renklódy a mirabelky. Slivoně se vyznačují bujným růstem. Nejvhodnějším tvarem je čtvrtkmen nebo zákrsek s pyramidálně dutou korunou. Kostra koruny se skládá ze čtyř kosterních větví v prvním patře a dvou v druhém patře, které je od spodního vzdáleno 100 až 120 cm.

V prvních letech po výsadbě uplatňujeme u slivoní stejný výchovný řez jako u ostatních ovocných druhů.

Cílem udržovacího řezu je zabránit oslabení růstu. Pokud jsou přírůstky za vegetační období alespoň 40 cm, provádíme pouze prosvětlovací řez v koruně a případně odstraňujeme nemocné, málo plodící, vyholené nebo stárnoucí větve.

Mají-li ovšem stromy přírůstky kratší a plody se zmenšují při celkově dobrém zdravotním stavu, přistoupíme k mírnému zmlazení koruny. V případě horšího zdravotního stavu je vhodné provést hluboký řez. Při hlubokém řezu je nejvhodnější postupovat metodou Zahnova řezu.

Vzhledem k tomu, že slivoně mají křehké dřevo, které se pod vahou zrajících plodů dost často vylamuje, je třeba dbát na jejich správné zapěstování.

Při pěstování na zahrádkách je možné před sklizni dávat pod těžké větve podpory a jimi zabránit vylomení přetížených větví.

TVAROVÁNÍ A ŘEZ MERUNĚK

Meruňka má v prvních letech po výsadbě tendenci k bujnému růstu.

Řez zpravidla provádíme v období vegetace (březen až září), kdy se rány po řezu nejlépe hojí a také se v menší míře vyskytuje napadení různými chorobami.

Nejvhodnějším pěstebním tvarem je dutá koruna s třemi až čtyřmi postranními větvemi. Řez po výsadbě a řez výchovný má díky bujnému růstu trochu jiné zásady než u předešlých ovocných druhů. Při podzimní výsadbě seřízneme všechny výhony na 1/3 a na pupen směřující ven z korunky. Při jarní výsadbě výhony seřízneme na první pupen směřující ven z korunky. Terminální výhon u stromku s dutou korunkou nemáme. V červnu je možné provést letní úpravu korunky. Odstraníme letorosty směřující do korunky a ty, které se křížují. Dále je vhodné zakrátit letorosty, které přirostly do června více než 30cm a to na 5 až 6 pupenů. Tyto výhony do konce roku dostatečně zesílí.

V druhém roce na jaře hluboce seřízneme kosterní větev na 1/2. Ostatní vodorovně rostoucí tenké výhony ponecháme bez řezu. Odstraníme jen kolmé a dovnitř koruny rostoucí větve. Velmi důležitý je samozřejmě letní řez (červen), kdy odstraníme konkurenční letorosty (výhony rostoucí příliš blízko sebe) a letorosty, které v daném termínu dosáhly délky 30 cm zaštipneme.

V třetím a čtvrtém roce zase zakrátíme kosterní výhony o 1/3. Dále odstraňujeme pouze výhony konkurenční a výhony zahušťující střed koruny. V případě odstraňování silnějších větví je vhodné postupovat dle Zahnova řezu. Ve třetím roce již ponecháme vidlicovitá rozvětvení na kosterních větvích s odstupem minimálně 80 cm od spodního patra. Ve čtvrtém roce dokončíme výchovný řez dle předchozích zásad. Výsledkem výchovného řezu je pevná

korunka s vyhovujícím tvarem a množstvím plodného obrostu.

Následný udržovací řez omezíme na odstraňování zahušťujících výhonů, konkurenčních výhonů, vlků a poškozených větví. Nejvhodnější termín řezu je po sklizni. Meruňkové stromy relativně rychle stárnou. Pokud dojdou do stadia, že přírůstky jsou malé, je vhodné přistoupit k šetrnému zmlazení v období června. Hluboké zmlazení meruňkám nesvědčí, proto je možné řezat pouze do čtyřletého dřeva.

TVAROVÁNÍ A ŘEZ BROSKVONÍ

Typickým projevem stromku broskvoně je bujný vegetativní růst v prvních letech po výsadbě, rychlý nástup do plodnosti a relativně krátké produkční období. Dále mají broskvoně schopnost tvorby nadměrného množství plodných výhonů různého typu. Díky této charakteristice růstu a velké náchylnosti k houbovým chorobám a bakteriím mají broskvoně většinou špatný zdravotní stav.

Dřevo broskvoní je v našich klimatických podmínkách více napadáno houbami a bakteriemi díky horšímu vyzrání pletiv a pomalejšímu hojení ran po řezech. Jedinou prevencí je přesunutí řezu do období vegetace, kdy jsou pro hojení ran lepší podmínky.

Nejrozšířenějším pěstebním tvarem v našich podmínkách je dutá koruna, která respektuje biologické zvláštnosti druhu a využívá bujného růstu v prvních fázích vývoje.

Řez po výsadbě provedeme stejně jako u meruňky. V prvním roce růstu neprovádíme žádný letní řez a stromek necháme volně růst. Pouze očistíme kmínek od obrostu, pokud nějaký vyrostl. Pro dobré zakorenění a ujmoutí stromku je nutná dostatečná listová plocha.

V druhém roce po výsadbě se zásadně vyvarujeme zakracování či zaštipování kosterních větví. Pro zdárný vývoj stromku je nutné ponechat na těchto větvích terminální pupeny. Jestliže bychom provedli zakrácení těchto výhonů, dojde o prorostení pupenů na konci kosterní větve. Následně budeme muset tento shluk větví odstranit a tím vznikají další zbytečné řezy. Letním řezem odstraníme výhony rostoucí dovnitř korunky a probereme výhony směřující ven z korunky tak, že nebudou blíže než 20 cm od sebe.

Ve třetím roce odstraňujeme výhony směřující do středu korunky jednak zimním řezem tak i řezem v průběhu letního období. Na kosterních větvích neprovádíme žádný řez.

Ve čtvrtém roce se řídíme zásadami řezu roků předchozích s tím, že v dobrých půdních podmínkách můžeme už provést zakrácení kosterních větví na výšku cca 250 cm.

V pátém roce jsou stromy již v plné plodnosti a této skutečnosti podřídíme řez. Na jaře odstraníme nevhodné větve (rostoucí do středu korunky, zahušťující, poškozené) a pokud jsme v minulém roce neprovedli zakrácení kosterních větví, provedeme ho v tomto roce.

Udržovací řez v období plodnosti provádíme již radikálnější než v minulém období. Na jaře pročistíme vnitřek korunky a při velké násadě plodného obrostu provedeme jeho zredukování. Pokud by na stromě zbylo mnoho plodů, jejich kvalita bude nízká a strom nadmíru vysílíme.

OSAZOVÁNÍ JARNÍCH TRUHLÍKŮ

Zimní počasí konečně ustoupilo sluníčku a teploty se i přes noc udržují v příjemné pozici nad nulou. Konečně nastal čas přinést si jaro i domů a rozveselit parapety a římsy truhlíky s jarními rostlinami.

Na výběr máme z širokého spektra druhů a následně i jejich kultivarů. Asi nejznámější je rod Primula (prvosienka, lidově petrklíč). Nejčastěji se na trhu setkáváme s druhem Primula acaulis v barvách od bílé, přes několik odstínů žluté, růžovou červenou až po modrofialovou barvu. Výjimkou nejsou ani různé žíhané variety. Nově byl nyní vyšlechtěn i minikultivar, který je zastoupen rovněž širokou škálou barev.

Velkou pozornost si zaslouží také cibulnaté rostliny. Mezi jejich zástupce patří tulipány (Tulipa), narcisy (Narcissus), hyacinty (Hyacinthus), modřence (Muscari), kosatce (Iris) a další.

Z tulipánů jsou v tomto období nejrozšířenější jednoduché nebo plně rané variety v mnoha barvách. Rychlené narcisy patří nejčastěji do skupiny jonquilla nebo triandrus hybridů a k dispozici jsou v klasické žluté jednoduché nebo bílé plnokvěté formě. Hyacinty jsou na trhu zastoupeny také v několika barevných varietách. Ze základní modré byly postupně vyšlechtěny barvy růžová, bílá a červená.

Při osazování jarních truhlíků a nádob můžeme postupovat dvěma způsoby. První, klasický způsob je ten, že truhlík vyplníme zahradnickým substrátem, připravené rostliny vyjmeme z plastových obalů a rostliny klasicky vsadíme do substrátu. Pokud je v kontejneru více cibulí, nikdy je od sebe nerozdělujeme. Hrozí poškození kořenového systému a ochranných obalů cibule. Výsledkem je pak buď úhyn rostliny nebo nestejný vývoj a zakrňování listů a květů. Povrch substrátu můžeme obložit mechem, případně dřevitou vatou a truhlík dozdobíme jarními motivy (figurky zajíčků, slepiček, peří, stuh, apod).

Druhá varianta je vhodná hlavně do bytů a prostoru, kde nechceme příliš manipulovat se zeminou. Rostliny nevyjímáme z plastových obalů, ale naopak i s nimi je umísťujeme přímo do truhlíků. Aby rostliny nebyly příliš zapadlé, můžeme dno truhlíku vysypat štěrkem, pískem nebo jen vyložit bublinkovou fólií. Prostory mezi jednotlivými květináčky vyplníme

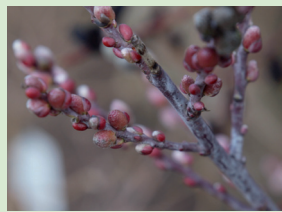


dřevitou vatou, sisalem, svazky větviček a dále truhlík dozdobíme opět jarními, případně velikonočními motivy. Při údržbě pouze věnujeme zvýšenou pozornost zálivce, abychom intenzivně nezalévali hluchý prostor a rostliny netrpěly suchem, jelikož nemají možnost čerpat vodu z celého objemu substrátu, jako je to u vysazovaných rostlin.

K zálivce je nejvhodnější odstátá voda přibližně stejné teploty jako je teplota substrátu. Pokud se ve výsadbě vyskytují primule, je vhodné je 1x týdně přihnojit hnojivem pro kvetoucí rostliny. Pokud je výsadba složena pouze z cibulnatých rostlin, hnojení není nutné, rostliny čerpají živiny z cibulí.

Po odkvětu necháme rostliny zatáhnout a poté je lze vsadit do zahrádky, kterou nám budou ještě několik let zdobit svými květy.

PŘEDSTAVENÍ ROSTLIN



Salix multicolour

V našich podmínkách patří vrby mezi domácí rostliny. Jedná se o světlo-milné rostliny, kterým se daří jak na suchých, tak na vlhkých stanovištích. Silné zamokření půdy snáší jen krátkodobě. Je také velmi odolná městskému prostředí. Tento nový kultivar vrby je zajímavý zbarvením větvíček. Povrch výhonů je mírně plstnatý, pupeny mají žlutočervenou barvu a větvíčky bordó, která je překrytá bílou. Rostlina se prodává roubovaná na kmínek. Při pěstování je třeba počítat s trvalou oporou pro kmínek.



Salix 'Kurome'

Další velmi zajímavý kultivar vrby, který se na jaře pyšní tmavými, téměř černými jehnědami. Větvíčky mají načervenalou barvu a díky barevné kombinaci s tmavými jehnědami působí rostlina velmi atraktivně. Rostlina se prodává roubovaná na kmínek. U této vrby je také nutná podpora kmínku.



Daphne mezereum

Lýkovec jedovatý je rostlina keřovitého vzrůstu, která dorůstá 100 až 150 cm. Větve jsou řídké, pevné a v mládí jsou lehce plstnaté. Celá rostlina je jedovatá. Nejzajímavější na rostlině jsou její květy, které se objevují před olistěním koncem března až počátkem dubna. Barvu mají růžovou až fialovou a jsou vonné. Lýkovec není příliš náročný na stanovištní podmínky.



Thuja occidentalis 'Golden Tuffet'

Zerav západní je stálezelený jehličnan, který pochází ze severozápadu Spojených států. Rostliny jsou díky svému původu velmi odolné a vhodné pro výsadbu v našich klimatických podmínkách. Tento kultivar dorůstá do výšky 50 až 80 cm. Barva jehlic je výrazně zlatožlutá. Tvar rostliny je ploše kulovitý, habitus hustý a růst pomalý. Na zimu se jehlice barví do bronzova.

**Ing. Martin Hraňo, DiS., Ing. Gabriela Rychnovská,
Odborné služby zahradnické,
Žehušice, tel /fax: 327 399 161,**

www.hrano.cz